

МОНГОЛ УЛСЫН СТАНДАРТ

Ангилалтын код 65.020.40

Мод, сөөгний тарьц. Техникийн шаардлага	MNS 6140 : 2010
Seedlings of woody and bushy species. Technical requirement	

Стандартчилал, Хэмжилзүйн Үндэсний Зөвлөлийн 2010 оны 06 дугаар сарын 24-ний өдрийн 21 дүгээр тогтоолоор батлав.

Энэ стандартыг 2010 оны 11 дүгээр сарын 15-ны өдрөөс эхлэн мөрдөнө.

1 Хамрах хүрээ

Энэхүү стандарт нь мод үржүүлгийн газраас ойжуулалтын ажил болон тариалангийн талбай, гол мөрний эрэг, төмөр зам, засмал замыг хамгаалах, хот суурин газрын ногоон байгууламжид тарих, ойн зурваст суулгахаар бэлтгэх суулгац ургуулах, мод үржүүлгийн газрын бойжуулах талбай, эх ургамлын болон үрийн талбай байгуулахад шаардагдах тарьцыг хүлээн авах, хадгалах, тээвэрлэхэд хамаарна.

2 Норматив ишлэл

Энэхүү стандартад дараах баримт бичгийг иш татсан бөгөөд энэ стандартад өөрчлөлт орсон тохиолдолд хамгийн сүүлийн албан ёсны материалаас иш татаж хэрэглэнэ.

- MNS 4220 : 1994, Жигдийн тарьц, техникийн шаардлага
- MNS 4221 : 1994, Загийн тарьц, техникийн шаардлага

3 Техникийн шаардлага

3.1 Навчит мод, сөөгний тарьцыг ердийн нөхцөлд 2-оос 3 жилд, хамгаалалттай нөхцөлд 1-ээс 2 жилд, ойн ба ойт хээрийн бүсэд шилмүүст модны тарьцыг ердийн нөхцөлд 2-оос 4 жилд, хамгаалалттай нөхцөлд 2-оос 3 жилд үрээр тарьж ургуулсан байна.

3.2 Мод, сөөгний тарьцын өндөр, үндэсний хүзүүвчийн бүдүүний хэмжээгээр нь 1-р хүснэгтэд заасны дагуу 2 зэрэгт ангилна.

3.3 Тарьц нь өсөлт сайтай, олон салаа үндэстэй, эгц шулуун иштэй, эрхтэн нь хөнөөлт шавьжид нэрвэгдээгүй, өвчлөлтийн ямар нэг шинж тэмдэггүй байна.

3.4 Навчит мод, сөөгний өндөр нь 1-р зэргийн шаардлага хангаж, үндэсний хүзүүвчийн бүдүүн 1-р зэргийн шаардлага хангахгүй нөхцөлд тухайн мод, сөөгийг 2-р зэрэгт хамааруулна.

4 Тарьцыг ухаж авах, хадгалах, тээвэрлэх

MNS 6140 : 2010

- 4.1** Мод үржүүлгийн газарт, ургуулсан тарьцад үнэлгээ, тооллого явуулж, намар модны өсөлт зогссоны дараа 10-р сарын 1-ний дотор, хавар хөрс гэссэнээс хойш тарьцын нахиа задарч эхлэх хүртэлх хугацаанд ухаж авна.
- 4.2** Тарьцыг ухаж авахдаа үндсийг гэмтээхгүй, жижиг үндсийг таслахгүйгээр 1-р хүснэгтэд заасан шаардлагын дагуу ялгаж зэрэглэнэ.
- 4.3** Тарьцын үндсийг хатахаас хамгаалж, зэрэг тогтоох ажлыг нар, салхинаас хамгаалан нөмөр, сүүдэр газарт явуулна.
- 4.4** Ухаж бэлтгэсэн тарьцыг суулгах хүртэлх хугацаанд 35-40 см гүнзгий налуу шуудуунд эгнүүлэн тавьж, үндсийг 20-25 см зузаан, чийгтэй шороогоор далдлан манаж хадгална.
- 4.5** Өвлийн хадгалалтад оруулж байгаа тарьцын үндсийг бүрэн, ишийг хагас булж, жигд сайн услаж, мэрэгчдээс хамгаалах зорилгоор эргэн тойронд нь 50 см өргөн, 50 см гүнтэй эгц хана бүхий шуудуу ухаж хадгална.
- 4.6** Тарьцыг тээвэрлэхдээ хайрцагт хийж үндсийг чийгтэй шороо, үртэс, сүрлийн аль нэгээр хучиж манах ба хучаасыг салхинд хийсэхээс хамгаалсан байна.
- 4.7** Хол тээвэрлэх тарьцын үндсийг шингэн зуурсан шаварт дүрж, чийглэж хайрцаглана.
- 4.8** Хайрцаг бүрд уг тарьцыг ургуулсан аж ахуйн нэгж байгууллага, мод сөөгний нэр, тарьцын нас, зэрэг, дугаар, тоо ширхэгийг заасан пайз /хондого/ зүүж, эд шалгагчийн тэмдэг дарсан байна.

Мод, сөөгний тарьцын чанарын зэрэг

1-р хүснэгт

1	Мод, сөөгний нэр	Тарьцын нас жилээр	I зэрэг		II зэрэг	
			Үндэсний хүзүүвчийн бүдүүн /мм/	Тарьцын өндөр /см/	Үндэсний хүзүүвчийн бүдүүн /мм/	Тарьцын өндөр /см/
Ойт хээр, хээрийн бүсэд						
1	Нарс	2-3	3,5 ба дээш	16 ба дээш	2,6-3,4	12-15
2	Шинэс	2-3	4,0 ба дээш	18 ба дээш	2,0-3,9	14-18
3	Хуш	3-4	4,0 ба дээш	10 ба дээш	3,0-3,9	7-10
4	Гацуур	3-4	2,5 ба дээш	13 ба дээш	2,0-2,4	8-12
5	Жодоо	3-4	2,5 ба дээш	11 ба дээш	2,0-2,4	8-10
6	Монос	2-3	4,0 ба дээш	40 ба дээш	3,0-3,9	20-39
7	Шар хуайс	1-2	3,0 ба дээш	31 ба дээш	2,5-2,9	12-30
8	Өрөл	2-3	4,0 ба дээш	40 ба дээш	2,0-3,9	20-39
9	Хайлаас	1-2	2,0 ба дээш	40 ба дээш	1,5-1,9	20-39
10	Хус	2-3	4,0 ба дээш	31 ба дээш	3,0-3,9	15-30
11	Нүргүүс	2-3	2,6 ба дээш	26 ба дээш	2,0-2,5	15-25
12	Агч	1-2	5,0 ба дээш	56 ба дээш	4,0-4,9	30-55
13	Тошлой	2-3	3,0 ба дээш	21 ба дээш	2,0-2,9	10-20
14	Гүйлс	1-2	5,0 ба дээш	31 ба дээш	3,0-4,9	15-30
15	Тэс	2-3	3,0 ба дээш	13 ба дээш	1,5-2,9	8-12
16	Жигд	2-3	4,0 ба дээш	26 ба дээш	2,0-3,9	15-25
17	Нохойн хошуу	2-3	3,0 ба дээш	16 ба дээш	2,0-3,9	8-15
18	Тавилгана	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,0-1,5	15-25
19	Голтбор	3-4	2,5 ба дээш	30 ба дээш	1,5-2,4	20-29
20	Шивүүрт улаагана	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
21	Буйлс	1-2	3,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-2,9	15-25
22	Далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
23	Гандигар	2-3	4,0 ба дээш	40 ба дээш	2,0-3,9	20-39
24	Хар үрт чаргай	2-3	3,0 ба дээш	16 ба дээш	2,0-3,9	8-15
25	Чацаргана	1-2	3,0 ба дээш	16 ба дээш	2,0-2,9	10-15
26	Тошлог	2-3	2,6 ба дээш	21 ба дээш	2,0-2,5	10-20
27	Монгол чаргай	2-3	2,5 ба дээш	21 ба дээш	1,5-2,4	10-20
28	Рупрехтийн далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
29	Татар далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	31 ба дээш	1,5-1,9	15-30
30	Яргай	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
31	Моррийн далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
32	Долоогоно	3-4	4,0 ба дээш	40 ба дээш	3,0-3,9	20-39
33	Беллийн далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
34	Аморфийн далан хальс	2-3	2,0 ба дээш	26 ба дээш	1,5-1,9	15-25
Цөл, цөлөрхөг хээрийн бүсэд						
35	Заг	2-3	6,0 ба дээш	26 ба дээш	4,0-5,9	21-25
36	Жигд	2	5,0 ба дээш	50 ба дээш	3,0-4,9	40-50
37	Тоорой	3	3,0 ба дээш	50 ба дээш	2,0-3,0	35-40
38	Шар хуайс	2-3	4,0 ба дээш	60 ба дээш	2,5-3,0	40-50
39	Цагаан хуайс	2-3	2,0 ба дээш	60 ба дээш	1,0-2,0	40-50

MNS 6140 : 2010

40	Сийрэг нохойн хошуу	2	3,0 ба дээш	60 ба дээш	1,0-2,9	40-60
41	Өргөст харгана	2	3,0 ба дээш	60 ба дээш	2,0-3,0	40-60
42	Бариулт бүйлс	3	3,0 ба дээш	50 ба дээш	2,0-3,0	20-30
43	Агч	1-2	6,0 ба дээш	70 ба дээш	4,0-5,0	50-60
44	Ледебурын бургас	1-2	5,0 ба дээш	80 ба дээш	3,0-4,0	50-60
45	Мөнгөлөг улиас	1-2	5,0 ба дээш	90 ба дээш	2,5-4,9	60-80
46	Сухай	1-2	4,0 ба дээш	80 ба дээш	3,0-4,0	50-60
47	Хайлаас	2	3,5 ба дээш	50 ба дээш	2,5-3,5	35-50

ТАЙЛБАР 1: I зэргийн тарьцын үндэсний урт ойт хээр, хээрийн бүсэд 22-оос 30 см, цөл, цөлөрхөг хээрийн бүсэд 50-аас 60 см,

ТАЙЛБАР 2: II зэргийн тарьцын үндэсний урт ойт хээр, хээрийн бүсэд 15-аас 21 см, цөл, цөлөрхөг хээрийн бүсэд 30-аас 40 см байна.

ТӨГСӨВ.